

Območja za varstvo podnebja

Zahteve CIPRE za področje prostorskega planiranja

Alpe so drugačne. Za alpski lok so značilne posebnosti, ki jih je pri prostorskem razvoju in varstvu podnebja potrebno upoštevati.

⇒ Del površin, primernih za poselitev, je že po naravi zelo omejen in zavzema npr. na Tirolskem le 8 % celotne površine. Predvsem so naravne nesreče tiste, ki omejujejo prostor, v katerem lahko ljudje stalno živijo. Vedno pogostejše tovrstne oblike ogrožanj, ki so posledica podnebnih sprememb, lahko trajni poselitveni prostor še bolj omejijo.

⇒ Za Alpe je značilna decentralizirana zgostitev poselitve, zato je zagotavljanje javnih storitev možno le z velikim časovnim, finančnim in kadrovskim vložkom. Na območjih, s katerih je odseljevanje še posebno intenzivno, postaja zagotavljanje javnih storitev za vso populacijo vse težje.

⇒ Za čas, ko bo fosilnih goriv, npr. zemeljskega plina, in goriv, kot sta bencin in dizel, vedno manj in bodo vedno dražji, mora prostorsko planiranje postaviti usmeritve delovanja, ki predvidevajo prihodnji razvoj. Za prebivalce alpskega podeželskega obrobja so vedno višje cene energije dodatna obremenitev. Njihova izravnava z višjimi pavšali za dnevne migrante varstvu podnebja čisto nič ne koristi. Pomembneje je, da podeželska območja že danes ustrezno pripravimo na obdobje brez fosilnih goriv.

⇒ Na podeželskem obrobju uporablja avtomobile kot glavno prometno sredstvo dvakrat toliko ljudi kot v mestih. Avtomobilski promet se lahko zmanjša le v primeru, da naselja dosegajo minimalno velikost in gostoto ter se jih tako splača priključiti na omrežje javnega prometa.

CIPRA zato zahteva:

(1) Upoštevajmo naravne nevarnosti!

Po oceni večine strokovnjakov bodo posledica podnebnih sprememb pogostejše naravne nesreče, kot so neurja, plazovi in poplave. Da bi se alpske regije na povečano nevarnost lahko ustrezno pripravile, morajo izdelati zavezujoče načrte ogroženih območij, na katerih gradnja ne sme biti dovoljena, nova zazidalna zemljišča pa lahko določijo le, če so že na voljo načrti ogroženih območij in če ne nasprotujejo zazidavi.

(2) Spodbujajmo zgoščeno in ne razpršeno gradnjo!

Kompaktna, zgoščena grajena mesta in vasi imajo številne prednosti. Mobilnost je mogoče organizirati z javnimi prevoznimi sredstvi, poleg tega se izplača ponuditi okolju prijazen sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja. Namesto razpršene gradnje, ki uničuje pokrajino, je treba še posebno spodbujati zgoščeno gradnjo. Pri spodbujanju gospodarstva morajo imeti prednost lokacije, ki so za stranke in zaposlene dosegljive s sredstvi javnega prevoza in do katerih je možen prevoz blaga z železnico.

(3) Regionalni krogotoki!

Za regionalna tržišča in gospodarske krogotoke je treba zagotoviti finančno podporo, saj le-ti omogočajo proizvodnjo in potrošnjo blaga, pri kateri so negativni učinki transportna manj škodljivi za okolje. Subvencije ne smejo biti več usmerjene na celotno območje. Namesto tega je treba majhnim središčem, ki oskrbujejo okoliška območja, zagotoviti izenačenost s finančno izravnavo med lokalnimi skupnostmi. Regionalizacija zmanjšuje obsega prometa motornih vozil in izpustov podnebju škodljivih plinov.

(4) Mislimo širše!

Pogosto se dogaja, da občine v neki dolini delujejo druga mimo druge in si prizadevajo zgolj za uresničevanje lastnih ciljev – o usklajenem delovanju na področju varovanja podnebja tako ni niti sledu. Pristojnosti je treba zato z najmanjših občinskih enot preusmeriti na višjo raven. Geografsko povezane občine bi morale biti za prostorski razvoj odgovorne skupaj in ga tudi skupaj načrtovati. Morebitni konflikti se lahko rešujejo s pomočjo nadrejenih mediacijskih organov. Pri tem je treba predvideti tudi scenarije krčenja prebivalstva, saj je očitno, da v Alpah obstajajo območja, s katerih se prebivalstvo odseljuje. Omenjeni proces je treba spremljati preudarno in ga s socialnega vidika omiliti.

(5) Priložnost divjini!

Vse regije, ki so danes poseljene, se ne bodo ohranile. Če bo prišlo do odseljevanja prihodnjih generacij z nekaterih obrobni območij v Alpah, bo to imelo tudi svoje prednosti. Biotska raznovrstnost se povečuje tam, kjer so zaradi dolgotrajne opustitve naselij ponovno začeli rasti sonaravni gozdovi. To pozitivno vpliva na varstvo podnebja, saj ozelenela območja vežejo več CO₂ kot pozidane površine. Iz tega razloga je ozelenela območja treba nagraditi s finančno izravnavo, kar bi v obrobni regijah omililo prestrukturiranje v socialnem pogledu.

(6) Preusmeritve na področju energije!

Alpe se morajo pripraviti na postfosilno obdobje. Obnovljivi viri energije so osrednjega pomena za varstvo podnebja, njim pripada prihodnost. Daljnovidno prostorsko planiranje mora to upoštevati: dosledno spodbujati energijsko varčno gradnjo, določati ogljično nevtralne pilotne regije in zagotoviti zadostne površine za rabo fotovoltaike in vetrne energije – na način, ki ne ogroža narave in krajine.

(7) Izkoristimo sončno energijo!

Gradbeni predpisi morajo lego, razporeditev in usmerjenost zgradb določiti tako, da lahko za ogrevanje, pripravo tople vode in proizvodnjo električne energije optimalno izkoriščajo sončno obsevanje. Kjer se to sklada z zahtevami varstva narave, je potrebno določiti cone za vetrno energijo in geotermijo.

(8) Veljajo le realni stroški!

Stroški komunalnega urejanja zazidalnih zemljišč, ki potrebujejo prometno, tehnično in socialno infrastrukturo, postajajo zaradi vedno večje razpršenosti poselitve vedno večji. Realne stroške morajo tako prevzeti lastniki zemljišč. Gradnja, ki je za podnebje škodljiva, se ne sme več subvencionirati z javnimi sredstvi.

Schaan, november 2009